

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyesleljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Szerkesztő:
KETSKÉS ELEK.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdeknél.

A szülői és iskolai nevelés.

Irta: Dr. Vargha Damján.

Hálát adunk Istenünknek Te Deum napján jótéteményeiért. Nagy munkát végeztünk szeptember elseje óta sokat fáradoztunk, örömben s bánatban egyaránt volt részünk. De minden tevékenységünkre, minden aggódo s lelkesült munkásságunkra a jó Isten küldötte kegyelmeit.

De vajjon illő dolog-e, hogy az iskolai év bezáró, Te Deumi ünnepét a társadalmi élet határkövéül tekintsük?

Igenis méltó, ez rá a felelet. Méltó pedig azért, mert minden évvel, minden évi munkássággal újabb erő-változás áll elő. És pedig növekszik a nemzet ereje, ha az iskola lelkiismeretes komolysággal elvégzi kötelességét; csökken, vagy legalább is sekélyesedik, ha talán az ellenkező történt.

Nekünk, magyaroknak fokozódott erővel kell arra igyekeznünk, hogy gyermekeinket a lehető legkomolyabb s lehető legnemesebb irányban neveljük s oktassuk. Pedig, sajnos, éppen manapság akad számtalan család, melyben az *illikre* s *nem illikre*, az udvariasság különböző megnyilvánulásaira aggódo figyelemmel megtanítják a gyermekeket; de a *komoly munkára*, a *szerénységre*, az *imádságra* vagy pláne a *szíviltisztaságra* abszolút nem ügyelnek. Mit várjunk már most az olyan gyermektől, aki nem az édesanya ajkairól hallotta először az Isten dicsőítését, a vallásosság, a becsületesség szűkségét?! Elrontani könnyű a gyermeket, de megjavítani igen nehéz. Még a romlatlanságban megőrizni is nagy feladat.

Talán az iskola pótolhatja a jó szülőket?! Én kimerem mondani hogy nem. Ha a benső családi nevelésben nem szerzi meg a vallásos, erkölcsös, szerény lelkületet a gyermek, azon a jó iskola lelkes munkássága — bármilyen legyen is az, még ha az angyalok tanítanak is benne — maradandó nyomokat nem igen hagy.

A szülői nevelés milyensége dönti el első sorban az iskolai fáradozás eredményét, de azután az élet irányát is. A nemzeti erő növekedésének, vagy csökkenésének mérlege tehát legelőször a szülők kezében van; s csak azután jut a tanárokhöz. A szülő ugyanis már valamelyes módon kialakult, fejlődésnek indult s bizonyos irányba terelt gyermekkebleket ad át az iskolának.

De azért mégis rendkívül fontos az iskolai nevelés. Fontos pedig először azért, hogy le ne ontsa a gyermek lelkének nemes irányzatát; má-

sodszor, hogy irányítsa nevelje tovább a kis emberek lelki világát. Ne gondolják, hogy e feladat bármelyike is jelentéktelen. En azt mondom, az iskolai tevékenység e két feladat megoldásában áll. Bármiképp ítéljük tehát meg általában az iskolák munkásságát: tulajdonképpen e kettőt kell nézni.

Nagyon nehéz, sőt majdnem lehetetlen az elhibázott szülői nevelést az iskolának megjavítani. Mit ér az iskolai munkásság, ha a gyermek lelkületének irányja alapjában van elhibázva, vagyis ha a gyermek bizalmatlanul fogadja az iskolai fegyelmet s főleg az erkölcsi eszméket. Ha a gyermek — de ez nagy ritkaság — esetleg megérti, hogy neki tulajdonképpen komoly javát az iskola akarja s nem szülei: akkor megváltoztatja felfogását, lelkületét. De ez majdnem a lehetlenséggel határos. Ha pedig a gyermek ennyire fel nem emelkedik, halad egymás mellett míg haladhat a két munkásság; s a gyermek vagy elhagyja azt a helyet, a mellyel ő megbarátkozni nem tud, vagy bizonyos szűkségtől kényszerítve lehetővé lesz, míg a VIII. o. el nem végzi s az érettségi kezében nincs. Mikor azután az megvan, fellelékzik s megindul az életnek, az ő kedves ideája szerint rendezze be életét. Belemerül az élet piszkos hullámaiba, fetreng a romlottság élvezetében s a vége — én nem merem kimondani. Sajnos nagy valóság.

Mennyivel más az iskolai nevelés, ha a gyermek szeretettel, melegséggel csüng tanárain. Mennyi megbecsülhetetlen erőt nyújt az ilyen ifju a lelkes előadások alatt. Összeolvad tanár s tanítvány lelkesedése, ha egymást megértik. A jó szülők nevelése nyiladozni kezd a gyermek keblén, közös erővel fejlesztik a drága eszmétet s az lassan-lassan megerősödik. Eszméket, ideálokat, irányelveket szerez a jó ifju a jó iskolában, mely eszmék, ideálok, irányelvek a legtisztább, legnemesebb s legvilágosabb tevékenységet jelölik meg már előre az ifju embernek. Az ilyen *jó lelki* tanulóból lesznek azután a becsületes, jellemes, lelkiismeretes férfiak, kik — talán még megmenthetik a hazát.

Ilyenkor Péter Pál napján, az ifjuság előtt kedves „Te Deum” ünnepén, átveszik a szülők gyermekeiket a tanároktól s mérlegelni szokták az eredményt. Bizony érdemes megkérdezni: vajjon érdemes volt-e ezen 10 hónapért fizetni; szerzett-e a gyermek annyit, amennyi felér a 10 hónap kiadásával?

Ha igen, vagy ha a bizonyítvány érdemjegyei megfelelnek az óhajtott várakozásnak, ha a gyermek meg nem bukott, nyugodt lélekkel vi-

szik haza a *kedves, rég nem látott* „vendéget” a szülői házhoz s ott elhalmozzák különböző kedveskedésekkel sokszor bizony nem a legmegfelelőbb engedményekkel.

Azt is kérdezzék s vizsgálják meg a jó szülők, milyen a gyermek lelke, szive, keble; milyen erkölce, gondolat- s érzelmvilága?! A jó bizonyítvány még nem föltétlenül garancia, hogy a gyermek megérdemli a gyöngéd szülői szeretetet s a különböző engedményeket.

Jól jegyezzük meg, hogy a nemzet nagyságát nem mindenben a tudás foka határozza meg. A tanulás s tudás csak eszköz, hogy a jellem s becsület az ifju emberben kifejeződjék.

És erre kell irányulnia a szülői s iskolai nevelésnek. Ha ezt bármelyik szem elől téveszti s csak az egyiket veszi figyelembe, elveszítette a talajt lábai alól.

Örködjének a szülők éber gonddal gyermekeik keble fölött s vigyázzanak a szünidei mulatozásokra s játékokra, ha szeptemberben pihenten s felüdülve akarják ismét visszahozni. Jó vakációt!

UJDONSÁGOK.

— **Legifjabb főherceg.** József főherceg fiát: József Ágost főherceget fenséges neje: Augustia főhercegnővel tegnapelőtt d. u. 6 óra 50 perckor egy egészséges fiú gyermekkel ajándékozta meg. A fenséges anya és gyermeke hűgletéről szóló orvosi jelentést Bárony János dr. tanár adta ki. A királynak táviratban jelentették be legfiatalabb dedunokája születését. — Gizella bajor hercegnő hétfőn reggel érkezett Bécsbe, ahol királyi atyja fogadta, szerdán érkezik leányához Budapestre.

— **Az ifjusági Mária-kongregációk harmadik országos értekezlete.** Az ifjusági Mária-kongregációk prezesei és a tanuló-ifjuság vallás-erkölcsi érdekei iránt érdeklődő tanfelnépek és nevelők július hó 1-én délelőtt 9 órakor tartják *Majláth* Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök elnöklése alatt *harmadik* országos értekezletüket, a melyre a meghívók már szét is mentek. Az értekezletet a Kegnum Marianum központi házában első emeletén (Budapest, VII. Damjanich-utca 50.) tartják meg. Az értekezlet tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az ifjusági kongresszusok belső világa; előadó Csucs István székesfehérvári főreáliskolai hittanár. 3. Hazánk ifjusági kongregációinak állapota a jelenben; előadó Trikal József a „Magyar Sion” szerkesztője. 4. A vallás-erkölcsi ifjusági irodalom hazánkban; előadó dr. Vargha Damján székesfehérvári főgymnáziumi

Papp Károly

Székesfehérvárott
Városház-tér, 5. szám alatt.
(Bejárta a Megyeház-utcáról.)

Mindennemű úri-, női-, gyermek- és egyenruhák,
menyasszonyi kelengyék, függönyök, végárúk,
valamint ágynemű-toll tisztítását ellátalom. —
Gyász esetekben a legrövidebb idő alatti kiszolgálást ígerek. 2721 156-29

selyem-műfestő és vegyészeti ruhatisztító

Mai lapunk 4 oldal.

00000387

vizek kibocsátása büntetéssel sújtható. Ezek a folyókák hetenkint kétszer tisztogatandók. (Közbeiktalások: Dehogya! Két hónapunk!) *Havranek József* polgármester: Örül, hogy *Palánszky* szobahozta e kérdést, mert ezt folyton felszínen kell tartani, hogy a közönség lássa az orvoslás szükségességét. Dr. *Palánszky* Miklós ismétellen sürgetve a csatornák lehető tisztántartását: a választ tudomásul veszi.

A színháznál a tűzbiztonság érdekében való átalakításokba a közgyűlés bejegyezését adja.

A kültekken való építkezés kérdése évek óta tengeri kigyója a közgyűlésnek. A közgyűlés feliratát újra elvetette a miniszter, mert a kül-építkezéseket jogosnak s a megiltást törvényelleneseknek tartja. A közbiztonság költségeit viseljék ők, a közegészség és oktatás ügye pedig nem akkora ok, a miért őket jogaikban korlátozni lehetne. Tessék a mulasztókat büntetni. A tanyai rendszer más városoknál is megvan. — A tanács nem nyugszik bele a miniszter leiratába. Az iskolát mulasztó gyermekek, illetőleg szüleiknek büntetése nem humánus dolog azért, mert rossz idő esetén nem jöhetnek. Azért kéri a minisztert, hogy küldjön ki egy szakértőt a dolgok helyszínen való megvizsgálására. Kéri szabályrendeletben kimondani, hogy ártereken építeni ne lehessen, valamint, hogy a telek, ha szőlőtelek legalább 100 □ ölnyi, ha szántóföld, legalább 30 holdnyi terület legyen, mert a mostaniak nagyrészt törpebirtokokon 320-400 □ ölnyi területeken épülnek.

A Papnövelde- és Sas-utca kiépítése elhatározatott. Az előbbinél a melléképületek lebontatnak, az utca kétfelől aszfaltjárattal kap, közepén pedig hasított kőből épül a kocsiút. *Say* Ferenc indítványozza, hogy az aszfaltkészítésre nyilvános pályázatot írjanak ki, mert a három fő aszfaltkészítő társaság kartellban van. (Helyeslés.)

A szőlőtelek utcai iskola építését árlejts útján *Pénzes Imre* kapta meg, a ki kéri a közgyűlést, hogy sztrájk esetén a határidő meghosszabbíttassék. *Say* Ferenc kéri, hogy a többi városi építkezésekre nézve is általánosban mondja ki ugyanezt a közgyűlés, mert a sztrájkolók rendelkezése erre a körülményre szoktak számítani, mikor sztrájkot kezdenek. Dr. *Saára Gyula* helyesli *Say* indítványát, de kéri hozzáfűggeszteni, hogy ez az elnözés ne álljon oly esetben, ha a sztrájkot maga a vállalkozó idézi elő. Mert az is megszokott történni, ha a kifizető határidőre kézen nincsenek, ők maguk csináltatnak sztrájkot. *Havranek József* tagadja a sztrájk erkölcsi jogosultságát. A sztrájk legtöbbször nem egyéb, mint a szabadsággal való visszaélés. *Laufcrauer* Ferenc indítványozza, hogy az idén ne kezdjék meg az építést a sztrájk miatt. A közgyűlés azonban azzal az indoklással, hogy sztrájk jövőre is lehet, az építést elrendeli.

A felsővárosi sertéslegelőn építendő és a jánosfutási gazdaságon levő kut helyreállításába a közgyűlés bejegyeztet.

Két tárgyra: a főenyi tanyagazdaságban *Havranek János* által emelt épületek megvétele (harmadszor került a közgyűlés elé) s *Nofczér János* és neje telekeldarabolási ügyében a közgyűlés együttesen szavazott, a mit a mamelukok érthető örömmel fogadtak, a mennyiben egymást után két igen-nel szavazhattak. Beadott 45 igen szavazat.

A Déli Vasut munkásaival kötendő szerződés pótlás végett visszaadott.

A Göbel J. György-fele alapítvány, melynek értelmében a b. c. Mantz János sirját iskolás gyermekek gondozták, változást szenvedett. A miniszter ugyanis nem egyezett bele ilyenmű kikötésbe.

A hivatalos órák a városnál, mint a múlt évben, ez idén is — július, augusztus és szeptember hónapokban — 8-tól d. u. 1-ig tartanak.

Gebhard Bódog városi pénztáros július hó

15-től két havi szabadságot kapott, helyettese, mint tavaly is, *Balog József*.

Hara Miklós, Hegyi János és *Töke János* díjnokok fizetését a közgyűlés 2 koronáról 3 koronára emelte.

Végül *Pollák Armin* indítványa került tárgyalás alá, a ki szabályrendeletet kíván arra nézve, hogy a kofák 9 óra előtt a piacon ne vásárolhassanak, *Havranek József* az egyéni szabadság korlátozását látja az indítvány elfogadása esetén. Tessék a rendetlenkedőket megbüntetni, ő azonban nem is reményli, hogy a miniszter ilyenmű szabályzatba beleegyezék. Ő a mézárásokat és vendéglősöket is ismételőknak tartja. *Saára Gyula* dr. magyarázó közbeszólására megjegyzi, hogy ő neki hiába magyaráz, mert ő úgy sem fogja megérteni. *Saára Gyula* dr. kijelenti, hogy ő a polgármesternek nem magyaráz, mert az úgy sem akarja megérteni. A szabadságot nem akarja korlátozni senki. A termelőt sem akadályozzuk az eladásban, csupán a vétel biztosítását kívánjuk egy rendetlenkedő hadlal szemben megmenteni. (Zajos helyeslés.) A rakoncatlandok megrendszabályozása még nem a szabadság korlátozása. A ki ismételődaira vállalkozik, annak legyen iparigazolványa, mint a hogyan a vendéglősnek és mézárósoknak is van. *Havranek József* polgármester most már szintén bejegyezték *Saára* dr. indítványába, hogy az ismételők iparigazolványt szerezzenek s a ki rakoncatlandokik, vezesse el legalább egy időre iparigazolványát. *Koslyik* Ferenc ellenzi, hogy a kik már helypénzt is fizetnek, még iparigazolványt is kénytelenek legyenek váltani. Ez kétszeres haszonhuzás. *Pollák Armin* nagy bőbeszédűséggel mond el néhány tapasztalatot, a melyeket a libavásáron szerzett, hogy miként gorombáskodnak a kofák az uriaszonyokkal vásárlás közben. *Per Nagy János* az eladók védelmére szólal fel, a kiknek a több vevő csak javukra szolgál. Azok nélkül sokszor órákig kell a piacon várakozni. *Pénzes Imre* kikel az ellen, hogy a kofák már a sorompón túl elkapkodják a vevők készletet s tisztességes háziasszony nem juthat élelmiszerekhez. Követeli, hogy a kofák legalább 8 óráig ne vehessenek. *Havranek József* polgármester rendet óhajt. Követeli ő is, hogy a visszasságoknak eleje vessék. Kéri, hogy anketet hívjának össze a kérdés megbeszélésére. A közgyűlés ezt el is fogadta.

Az ülés fél 12 órakor ért véget.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

Sz. K. Igaza van, tévedünk. Dr. Kégl Károly nem 8, hanem 11 év óta áll pártalan szorgalommal a megyei árvászek szolgálatában. A vármegye megtisztelte azzal, hogy tiszteletbeli árvászeki ünnöke választotta s így kétszeresen megérdemli, hogy valóságos ünnök legyen.

HEGYESY GYULA

ZONGORAKÉSZÍTŐ, SZ. FEHÉRVÁR, SIMOR-UTCA 21.

Elvállalok mindennemű zongorák, pianóknak stb. javítását, hangolását. 15 évig működtem elsőrangú gyárakban és több év óta önállóan.

52-8

A szőlő

OIDIUM és ANTHRAXNOSIS

betegsége ellen

az évek óta kipróbált legjobb szer a

DR. ASCHENBRANDT-féle

Rézkénpor.

Leszállított ára Budapesten:

50 kilogrammos zsákokban á kilogramm 46 fillér; 10 és 5 kilogrammos zsákokban á kgm. 50 fillér; 2 kilogrammos dobozokban á kilogrammonként 51 fillér. Használata olcsóbb, mint a kénpor, mert kevesebb kell belőle; biztosabb, mert a lomboz tapad, a szél le nem fújja.

A szőlő érését siettetli, a termés minőségét javítja!

Ott, ahol a peronospora nem szokott erősen fellépni, ott a rézkénpor egyáltalán a peronospora ellen is mentesíti a szőlőt, s így az első vagy a harmadik permetezés elmaradhat. Ez pedig lényeges költségmegtakarítás!

Számos magyar gazda bizonyítványa kívánatra megküldetik.

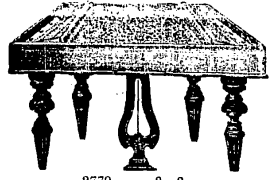
Megrendeléseket elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“
Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

A por kapható és megrendelhető: Fejérmegyei Gazdasági Egyesületnél Székesfehérvárott; Kovács Pálnál Székesfehérvár; Szigeti Testvéreknl Székesfehérvár; Déry János és Fjálnál Ercsiben; Reichard Mórnl Csákvárott.

HEIN MÁRTON

MŰHANGSZER-KÉSZÍTŐ
SZÉKESFEHÉRVÁR, KOSSUTH-U. 3.

2779 2-2

Hangszerület megnyitása.

Miődön a n. é. közönség szives figyelmét a július hó 1-én megnyitó elsőrangú hangszerületemre felhívni bátorodom, megemlítem, hogy mindennemű vónoshangszereket és saját készítésű, erős, csengő hangú **czimbalomokat** raktáron tartok és jótállás mellett szállítok. 16 évi gyakorlatomban sokáig voltam Schunda V. J. tanítványa; de külföldön is elsőrangú mesterektől tanultam. **Czimbalom árak: pedál nélkül 30, pedállal 60 forintot.**

Nagy raktár szép kivitelű harmonikákból. Mindenféle hangszerjavítását szakszerűen és pontosan a legújanyosabb ár mellett eszközölöm. Kiténő hangszereny-hírok nagy választékban. Cimbalom részletfizetésre is kapható. — Teljes tisztelettel **HEIN MÁRTON**.

Gerenday Gyula

vászon, fehérnemű, rüfös és rövid-
áru üzlete
Székesfehérvár, Nádor-utca.

Tenis reket, Tennis cipő, Tennis labdák, Sport ingek, Sport sapkák.
Ajánlja hazai gyármányú vászon, asztal-nemű, valódi rumburgi és sziliezai kézi szőtt vászon és ányhuzatokra szolgáló damaszt és kanavász árakat. Schroll Benedek pamut vászon és sifon árúraktára. Fürdő ruhák, fürdő köpeny. Legdivatosabb férfi ingek, gallérok, kézleők és nyakkendők. Kelengyéhez szükséges és megfelelő női fehérnemű és kész ágynemű. Mérték utáni megredeleire bármely fehérnemű gyorsan és pontosan elkészítetik. Csecsemők részére készletben ingecsék, szövítt és kötött ujjas hosszupárna, pólya-fűtő, bőlőcső és kocsiutakörök, gumilapdó, szalag, eszokor. Szövet ág- és asztalterítők, csipke és szövet függönyök. Torontáli, Axmiszter és tapesztri szalon és futó szőnyegek. Gyapju és teveször ágtyakarók, levarrott Kasmir, Klott és selyem paplanok. Divatos ruha szövetek, Cosmanosi mosókélme és selyem-kelmék. Szalag, csipke, fátöl, divatos övek, vállfűző, napernyők. Nagy választék keztüi és harisnyából. Lúszter és mosható kötények. — Szövet és rüfös áruul 5# engedmény. 2750 104-16

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.